

EGYIPTOMI MÍTOSZOK

ÍRTA: JEAN MENZIES

hvg könyvek
junior

ILLUSZTRÁLTA: KATIE PONDER

TARTALOM

- 4 Bevezetés
- 6 Az ókori Egyiptom

A KEZDETEK

- 10 A teremtés
- 16 Atum szeme
- 20 SU ÉS TEFNUT
- 22 A nappal és az éjszaka
- 26 Geb és Nut átka
- 32 GEB ÉS NUT

AZ ISTENEK

- 36 Ré valódi neve
- 42 RÉ ÉS HATHOR
- 44 Az emberek lázadása
- 46 Hathor és a sör
- 52 Ré uralmának vége
- 56 Geb bosszúja
- 62 OZIRISZ ÉS ÍZISZ
- 64 Ozirisz, a király
- 68 Az első múmia
- 76 Hórusz és a kígyó
- 78 HÓRUSZ ÉS SZÉTH
- 80 Hórusz és Széth küzdelmei

A FÁRAÓK ÉS A KIRÁLYSÁG

- 88 Hufu és a varázslók
- 94 Ruddzsedet úrnő fiai
- 100 THOT ÉS MAÁT
- 102 Szerpot királynő
- 104 A királyfi és a sors

HALANDÓK

- 108 A hajótörött története
- 110 A paraszt panaszai
- 114 NEPTHÜSZ ÉS ANUBISZ
- 116 Igazság és Hamisság

A MÍTOSZOK VILÁGA

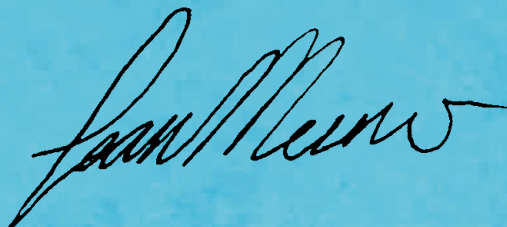
- 122 A mítoszok felfedezése
 - 124 Istenek és istennők
 - 126 A fáraók
 - 128 A mumifikálás
 - 130 Temetkezés
 - 132 Túlvilági utazás
 - 134 Az istenek tisztelete
 - 136 Szent állatok
-
- 138 Fogalomtár
 - 141 Istenek, fáraók és jelképeik
 - 142 Név- és tárgymutató
 - 144 Köszönetnyilvánítás

Az ókori Egyiptom az emberiség egyik legkorábbi civilizációja, története egészen Kr. e. 3500-ig nyúlik vissza. Az ország felett királyok (nagy ritkán királynők) uralkodtak, akiket fáraóknak nevezünk, s akiket az egyiptomiak az istenek képviselőiként tiszteltek. Talán ezért sem meglepő, hogy a vallás és a mítoszok az egyiptomiak mindennapjaiban is fontos szerepet játszottak.

Az egyiptomi mitológia a kultúrához hasonlóan gazdag és változatos. Egyiptomban több száz istent és istennőt tiszteltek: egyesekről többet tudunk, másokról kevesebbet. A fennmaradt történetek a legősibbek közül valók, az általuk feltárt világ pedig harcoló istenekről, csodás varázslatokról és a jónak a gonosz fölött aratott győzelméről tanúskodik. Ez a könyv csak néhányat mutat be a történetek megannyi változata közül, de ne feledd: a mítoszok sora még hosszan folytatódik.

JEAN MENZIES

FÖLDKÖZI-TENGER

A piramisok hatalmas sírok,
amelyeket közel 4500 éve
emeltek a fáraók számára.

GÍZA

HÉLIOPOLISZ

MEMPHISZ

Alsó-Egyiptom

AMARNA

Ókori
Egyiptom

Sok fáraót a Királyok
völgyének sírjaiban
temettek el.

KIRÁLYOK
VÖLGYE

THÉBA

Felső-Egyiptom

NÍLUS

ASSZUÁN

AZ ÓKORI EGYIPTOM

Az ókori egyiptomiak a mai Egyiptom területén,
illetve környékén, Afrika északkeleti részén éltek.
Minthogy az ország több mint kilencven százaléka
sivatag, az emberek elsősorban a Nílus menti
területeket lakták. Az uralkodókat, akik
a Kr. e. 3100 körüli időktől kezdve
Kr. e. 30-ig foglalták el az ország
trónját, fáraóknak nevezzük.

Jelmagyarázat

Egyiptom
kiterjedése Kr. e.
1500 körül

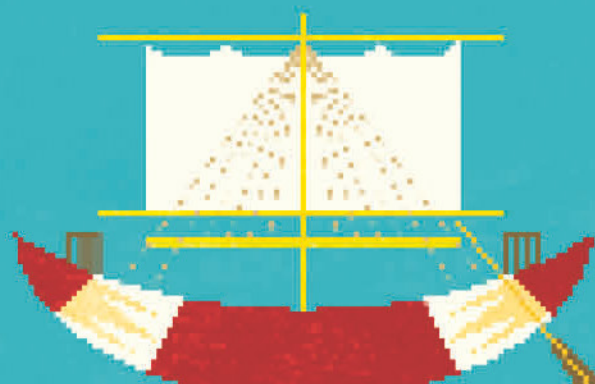
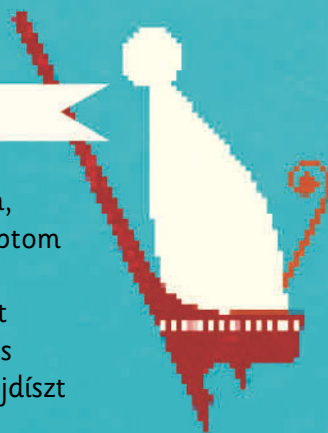
Város

Évezredek óta éltek
emberek Egyiptomban,
mire a két ország
egyesült.

VÖRÖS-TENGER

A KÉT ORSZÁG

Az ókori Egyiptomot
északon Alsó-Egyiptom,
délen pedig Felső-Egyiptom
alkotta. A két ország
egységének jelképeként
a fáraó kettős, vörös és
fehér koronából álló fejdísz
viselt.

A NÍLUS

A Nílus vize minden évben kiáradt,
és hordalékával termékenyítette
a földeket. Az egyiptomiak számára
a folyó fontos közlekedési és kereske-
delmi útvonalat is biztosított.

VALLÁS

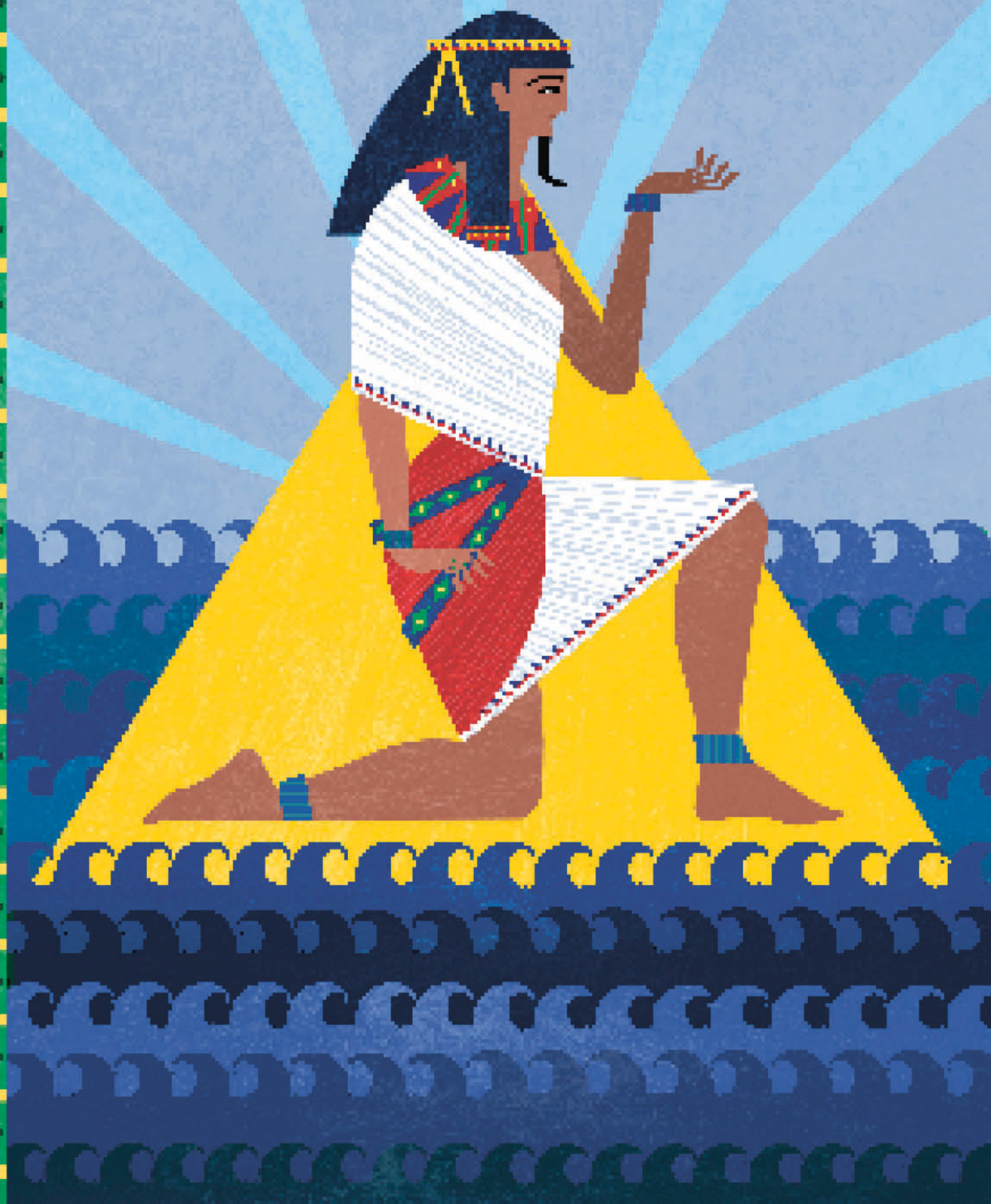
Az egyiptomiak sok istent tiszteltek,
akiknek a jelenlétét érezték maguk
körül a Földön. Istenként tisztelték
a fáraókat is, és hozzájuk hasonlóan
számukra is templomokat emeltek.

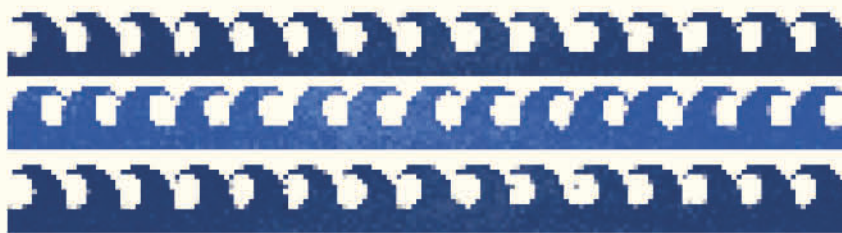

Az évszakok váltakozása, az időjárás változásai és a Nílus áradása nélkül, amely termékeny talajjal vont be a földet, az ókori egyiptomi civilizáció nem jöhetett volna létre. Az egyiptomiak úgy gondolták, hogy ezeket a természeti változásokat az istenek és istennők irányítják.

Az első mítoszok a Föld teremtéséről szólnak, illetve arról, hogyan uralták az istenek a mindenséget, kezdve a Nap járásától az év napjainak számáig.

A teremtés

*Kezdetben egyszerre létezett a semmi és a minden.
A világegyetemet minden irányban csupán a végtelen
ősóceán, a Nun töltötte be.*

Nem volt sem föld, sem fény, sem emberek, sem növények, csak sötét, kavargó víz. A Nun mélységeiben azonban ott rejtőzött a létezés lehetősége. Senki nem tudja, meddig uralkodott a csend és a mozdulatlanság, míg egyszer fel nem ébredt a legkisebb létező. Ő volt Atum isten, akinek a teste lassan növekedésnek indult az ősóceán mélyén.

Amikor Atum bevégezte növekedését, elvált az ősóceán vizétől.

Atum kiemelkedett a Nun vizéből, és egy hatalmas, csúcsos halom, a benben tetején pihent meg. Ez volt az ősdomb, ahol Atum felegyenesedhetett, és elindította minden dolgok kezdetét.

Atum eleinte elégedett volt, elámult önnön létezésén, de ahogy egyre többet gondolkodott, ráeszmélt, hogy mennyire magányos. Nun, az ősóceán mellett csakis az ő elméje létezett, Nun azonban néma volt és titokzatos. Vajon kivel tölthetné el a napjait?

Atum persze csak egyvalakihez fordulhatott a kérdéseivel. Nunnal osztotta meg a gondjait, aki minden oldalról körülvette. Ez volt az első beszélgetés a világegyetem történetében.

– Egymagamban lebegek itt, és semmit nem érzek, Nun – mondta Atum szomorúan. – Kivel oszthatnám meg az életemet?

– *Gyermekeid ott léteznek tebenned – válaszolta Nun. – Csak emeld a kezed az orrodhoz, és megszületnek.*

Atum így is cselekedett. Az orrához emelte a kezét, és olyan hatalmasat tüsszentett, hogy a víz visszhangzott belé. Amikor lenézett, látta, hogy a tüsszentéséből két lény kelt életre.

Az egyik Tefnut volt, a nedvesség istennője, akinek a teste emberi volt, a feje pedig félelmetes nőstény oroszláné. A másik Su volt, a levegő istene, aki férfi

alakban létezett, és
fejét díszes toll ékesítette.
Ketten együtt légbuborékot
alkottak a Nun vizében, amelyet
isteni természetük, a nedvesség és
a szárazság tartott egyensúlyban.

*Atum repesett a boldogságtól az általa teremtetett
gyermekek láttán.*

Tefnut és Su léte Atumtól függött, ő azonban szerette
volna, ha önálló életet élnek. Szeretetteljesen a karjába vette
az istenpárt, és szorosan magához ölelte őket, közben
pedig megosztotta velük saját életerejét. Így már nélküle is
létezhetek, szabadok voltak. Amikor a három isten már
egymástól függetlenül létezett, maga az idő is kezdetét
vette, hogy tanúskodjon életük múlásáról.

A Nun azonban sokkal több lehetőséget őrzött még az életre. Atum tudta, hogy az isteneknek fény kell, hogy lássanak, ezért hatalmas tojást helyezett el az ősóceánban. Egy nap a tojás ragyogni kezdett, majd hangos roppanás rázta meg a vizet. Ré, a napisten kelt ki a tojásból, amelynek héja megszámlálhatatlan darabkában szóródott szerteszét.

Rének emberteste volt, amelyet gyönyörűséges sólyomfej egészített ki. Nem orra volt, hanem éles csőre, orcáját pedig csillámló tollak borították. A feje búbját perzselő fénykorong díszítette, amely élénkebben ragyogott, mint bármi más a világegyetemben. Ez a korong maga volt a Nap, amely annyira értékes volt, hogy aranyló teste köré hatalmas, mérges kobra tekeredt, hogy védelmezze. A többi isten is csodálattal adózott fényessége előtt.

Mindeközben Su és Tefnut egymásba szerettek, és gyermekeik születtek. Elsőként egy fiú, Geb jött a világra, majd egy lány, Nut. A születése után nem sokkal Geb, akinek zöld bőrét növény- és virágminta díszítette, lehevert a szülei által megteremtett légkörben, és ő lett a Föld.

*Amikor azonban lefeküdt, az ósóceán hullámai
majdhogynem elnyelték.*

Az éles eszű Nut odafeküdt fivére fölé, hogy mindkettőjüket megvédje. Nut a létező összes csillagot a testében hordozta: ő lett az ég. Attól kezdve Ré, a napisten minden hajnalban Nut segítségével emelkedett Geb teste fölé, s ragyogta be nap mint nap Egyiptom földjét.

